

12. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

13. Деякі питання організації роботи державних службовців та працівників державних органів у період воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2022 року № 440. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-organizaciyi-roboti-derzhavnih-sluzhbovciv-ta-pracivnikiv-derzhavnih-organiv-u-period-voennogo-stanu-440>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-65>

ОСОБЛИВОСТІ ПІДСТАВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Чайка Роман Олегович

*аспірант кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права*

*Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

За весь період існування людства однією із ключових здатностей людини, яка впливає на її життя є праця. Результатом втілення соціальних та економічних прав людини і громадянина, які ілюстровані в положеннях Основного Закону, являється можливість забезпечити та створювати необхідні матеріальні блага для життєдіяльності людини. Між тим, на даний час реалізація цих положень породжує низку правових проблем і необхідність їх вирішення.

Законодавчо визначено, що за правопорушення у сфері охорони праці передбачено: кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та матеріальну відповідальність у випадках і порядку згідно з чинним законодавством [2]. У свою чергу, адміністративна відповідальність за порушення норм законодавства у сфері охорони праці є різновидом адміністративної відповідальності, яка відповідно до норм пункту 22 статті 92 Конституції України, є одним із конституційно визначених різновидів юридичної відповідальності в Україні [1].

Правопорушення у сфері охорони праці визначені в Кодексі України про адміністративні правопорушення (КУпАП). Цей Кодекс містить норми, які конкретизують правопорушення в цій сфері, зазначаючи види дій або бездіяльності, що становлять порушення

закону у галузі охорони праці. Таким чином, у разі вчинення протиправних дій особою, зазначених в Особливій частині КУпАП, виникають правові підстави для суб'єктів адміністративної юрисдикції у притягненні винної особи до адміністративної відповідальності за правопорушення, передбачених ст.ст. 41, 41-1, 41-2, 41-3, 188-4, 200 КУпАП [3].

Проаналізувавши диспозиції вищенаведених статей КУпАП, варто наголосити на основних підставах адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері охорони праці, що включають:

1. Недотримання вимог законодавства. Роботодавці та відповідальні особи повинні дотримуватися вимог законодавства України щодо охорони праці. Це включає в себе дотримання стандартів безпеки, санітарних норм, виконання вимог до організації робочого процесу та багато інших аспектів.

2. Порушення прав працівників. Незаконні дії або обмеження прав працівників, такі як відмова у використанні індивідуального захисту, неправомірне скорочення працівників, несвоєчасна виплата заробітної плати, можуть бути підставою для адміністративної відповідальності.

3. Недостатня безпека на робочому місці. Ненадання або неналежне забезпечення робочого місця засобами індивідуального та колективного захисту, непроведення обов'язкових медичних оглядів та інспекцій, недостатня пожежна безпека та інші порушення, пов'язані з безпекою на робочому місці.

4. Використання несертифікованого обладнання і інструментів. Використання обладнання та інструментів, які не відповідають стандартам безпеки та не мають необхідних сертифікатів, може бути підставою для адміністративної відповідальності.

5. Поширення неадекватної інформації. Розповсюдження недостовірної або обманливої інформації щодо охорони праці, правил безпеки та інших аспектів робочого процесу може бути підставою для адміністративної відповідальності.

6. Недодержання правил робочого часу і відпочинку. Роботодавці повинні дотримуватися правил робочого часу та відпочинку для працівників. Невиконання цих правил може призвести до адміністративної відповідальності.

7. Відмова від медичних оглядів і досліджень. Порушення правил медичного контролю та невиконання вимог до медичних оглядів працівників може бути підставою для адміністративної відповідальності [6].

Найбільш комплексна теорія основ адміністративної відповідальності була представлена В.К. Колпаковим. За його дослідженнями, реальна юридична відповідальність виникає при врахуванні трьох ключових підстав: нормативної, яка включає в себе норму, що конкретизує структуру правопорушення; фактичної (самого порушення права); та процесуальної (дії з боку правозастосовного або юрисдикційного акта) [4, с. 292–293]. Ця теорія ретельно розглянута Колпаковим і знайшла своє повноцінне втілення у його монографії «Адміністративно-деліктний правовий феномен» [5].

Можна зробити висновок, що питання підстав адміністративної відповідальності залишається актуальним й на сьогоднішній день. Так як, адміністративна відповідальність у сфері охорони праці є важливим інструментом перевиховання та регулювання правопорушень. Вона ґрунтується на фактичних, юридичних та процесуальних підставах, визначених законодавством, та має на меті забезпечення дотримання норм і стимулювання безпеки на робочому місці. Підстави адміністративної відповідальності визначаються вчиненням адміністративних правопорушень і підтверджуються компетентними органами через адміністративні акти, забезпечуючи прозорий процес накладення стягнень.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-ХІІ. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Колпаков В.К. Адміністративне право України : підручник / В. К. Колпаков. Київ., 1999.736 с.
5. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктний правовий феномен : монографія. В. К. Колпаков. Київ : Юрінком Інтер, 2004. 528 с.
6. Чайка Р. О., Гуржій А. В. Підстави адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері охорони праці. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. 2023. № 10. С. 451–454. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/108>